

na primerni posetvi ležeče, in koliko dobro zadelovanje semenskiga zernja k obilnišimu pridelku pripomore.

Naslednja razloga vam bo pokazala, koliko zern reži gré v 1 vagán (Metzen) in koliko prostora pride na eno zerno, če se na 1 oral zemlje poseje po 2, ali po 4, ali po 6 mernikov žita.

Vagan nove reži (2 mesca po žetvi) tehta 83 funtov; na lot take reži gré sploh 876 reženih zern; torej ima 1 vagán 2326656 zern. Oral zemlje meri 1600 štirjakov (Quadratklaster); štirjak ima 36 štirojnih čevljev; štirojni čevelj pa 144 štirojnih palcov ali col; 1 oral meri tedaj 8 milijonov, 2 sto 94 tavžent in 4 sto štirojnih palcov.

Ko bi kdo 3 mernike reži (to je polovico navadne posetve) na 1 oral posejal, in ko bi zernje le od dveh mernikov kalilo, bi taka setev že pregosta bila; ena bilka bi od druge komej 2 palca saksebi stala in bi ne imela več prostora okoli sebe, kot po 3 palce in pol; to pa bi ji ga bilo za rast premalo. V taki gošavi bi bilka ne mogla več kot en klasek zrediti, v katerim bi le 18 zern tičalo, zato kër se na oralu le 18 vaganov perdela.

Kër pa kmetovavci na oral sploh več ko 3 mernike, to je 4, 5 clo po 6 mernikov posejejo, in kër pri ti obilniši posetvi tudi le 18 vaganov pridelajo, je očitno, de je po taki posetvi na oral 3 mernike žita zaverženiga, kër se od 6 mernikov posetve po navadi več zerna ne pridelala, ko od treh. Že od treh mernikov reži na oral je setev pregosta, in veliko zernja zaverženiga, se več pa pri 4, 5 ali 6 mernikih posetve; takó spričujejo skerbno storjene skušnje. Tudi po natoroznanstvu se vé, de ni mogoče, de bi se takó gostó sejano semensko zernje, kadar ena bilka od druge komaj poldrugi pale saksebi stojí, dobro vkoreninilo in lepiga klasovja doneslo.

(Dalje sledí.)

Korún v kletih (keldrih) gnjilobe obvarovati.

Vodstvo poglavitne Saksonske kmetijske družbe je 13. Kozoperska podučenje razglasilo, kakó se ima korún čez zimo ohraniti, de ne gnije.

Kër se je tudi v naših krajih sëmtertje letas veliko nagnjitiga korúna pridelalo, in kër se je bati, de bi začeta gnjiloba naprej ne šla, oznanimo našim bravcam zgorej imenovano podučenje, ktero se takóle glasi:

„Kdor korún v klet ali v kako drugo zaperto shrambo spravlja, naj gleda, de ga ne bo preveč na debelo nasipal; če ga je na manjši kupe djal, bolji je zanj. Razun tega ga mora tudi večkrat preložiti ali rahlo premetati, in naj poskerbí, de bo imel do hude zime zračne sape (lufta) dovelj, tam pa, kjer je korún na debelo nasut, naj postavi v kupe po primeri pripravnih kólov pokonci, de bojo kakor sapniki kviško stali, ali pa naj s slamo ovite kóle iz srede kupov proti oknu ali linici iz kleti napelje, po katerim bo soparca in vročina od korúna vùn šla, in hladni in čisti zrak h njemu šel.

Korún v kletih s suhim peskam zmešati, so skušeni kmetovavci že večkrat priporočevali, in po več krajih so to delo tudi poterdili. Ondi pa, kjer so korúna v kletih na debelo nasuli in se niso po tem podučenju ravnali, naj ga večkrat pregledajo, in berž ko kaj gnjiliga najdejo, naj vsiga

iz kleti spravijo, ga natanjko pregledajo, nagnjitiga odločijo, zdraviga do suhiga obrišejo, in ravno imenovane sapnike va-nj postavijo.

Kdor se tega dela z veseljem poprime, bo korún gnjilobe obvarval in si ga bo, če se le ni gnjiloba pregloboko va-nj vgnezdila, za se in za svojo živino ohranil.

Kdor bo pa ta poduk v nemar pustil, in zdraviga in nagnjitiga korúna ne bo skerbno ločil, kdor mu potrebniga čistiga zraka ne bo dajal, si bo imel sam sebi pripisati, če mu bo ves korún v nič prišel.“

Kër na Nemškim že davnej gnjiloba korúno škodo dela, so kmetovavci že veliko pomočkov poskušali; nar bolj so pa to poterdili, kar smo ravno zdeje povedali. Naj se tedej naši kmetovavce tega sveta poprimejo.

Za mizarje kaj.

Mizarji, ki za mestnike hišno orodje, mize, skrinje, stole i. t. d. izdeljujejo, zamorejo po Knaverjevím svétu furnire domačiga lesa takó ogleštati, de so ptujimu nar bolj obražtanimu lesu namreč mahagovini podobni. Javor bo zlatosvitli mahagovini podoben, če se v prežilčni *) vodi namaka. Ravno ta farba se zamore lipovímu lesu s prežilčno in broščino **) vodo skupej zmešano, dati. — Hočes orehovímu lesu svitlorudečo farbo mahagovine dati, dèni ga v imenovano prežilčno omako. Če hečes akacijevi in jagnjedovi les na videz bolj temnotne mahagovine postaviti, namakej ga v prekuhani prežilčni in broščini vodi; ravno to farbo kóstanjevímu lesu pridobiti, vzemi v vodi raztopljene farbe, ki se gumigut imenuje. — Bukovímu, lipovímu in jesenovímu lesu se da rumena farba z vodo, v kateri se je ptujška rumena korenina (žutnjak, kurkuma) kuhala. — Hruševímu lesu lepo temnorumeno in blišečo farbo dati, namakvaj ga v vodi, kjer je bil gumigut raztopljen ali pa žafran. — Javorovímu in bukovímu lesu se da lepa rujava farba, če se popred z galunovo vodo namažeta in potem v vodi prekuhaniga višnjeviga lesa, ki se pod imenam Kampešenholz v štacunah dobí, namakvata. — Bukovim, lipovim in javorovim furnirjem se da lepa černa farba, če jih narpoprej v vodi namočimo, kjer se je višnjeviles (Kampešenholz), práv dobro prekuhal, s to farbo pofarban les se pa potem z vodo pomaze, v kateri je bil višnjev ali bakreni vitriol (Kupfervitriol) raztopljen. — Gumigut in višnjev vitriol so strupene farbe, ki pa človeku ali živini le takrat škodjejo, če bi se po nerodnosti povžile.

(I. Ö. allgem. Industrieblatt.)

Poduk za farbarje žimnatih sit.

Sitarji beli žimi rudečo škerlatasto farbo sploh le s kočeniľjo zamorejo dati. Kočeniľja (farba iz nekiga amerikanskiga in španskiga červa) je pa draga, zatorej so si ljudje že davnej prizadevali, kako drugo reč znajti, s ktero bi drago kočeniľjo nadoméstovali. Občinske notrajno-avstrijanske obertniske Novice so unidan oznanile, de se zamore to takóle storiti: Žima se

*) Prežilka ali bražilka je dobro znan braziljanski les, s katerim se tudi pirhi o Veliki Noči farbajo.

**) Brošč ali broč (Krapp).